

ČÁST PRVNÍ

§ 1

Základní ustanovení

(1) Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „rozhodčí soud“) je stálým rozhodčím soudem podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, v platném znění (dále jen „zákon“), který působí jako nezávislý orgán pro rozhodování majetkových sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci.

(2) Rozhodčí soud rozhoduje spory uvedené v odstavci 1, jestliže jeho pravomoc vyplývá pro daný spor

a) z platné rozhodčí smlouvy uzavřené mezi stranami, nebo

b) z mezinárodní smlouvy

a jde o věc, ve které lze rozhodčí smlouvu uzavřít.

(3) Nedostatek pravomoci rozhodčího soudu může strana vznést nejpozději při prvním úkonu v řízení, který se týká věci samé. To neplatí v případě sporů ze spotřebitelských smluv (§ 3 odst. 3 až 6 zákona), nebo jde-li o námitku, že ve věci nelze rozhodčí smlouvu uzavřít.

(4) Řízení před rozhodčím soudem je jednoinstanční. Strany se však mohou v rozhodčí smlouvě dohodnout, že rozhodčí nález může být k žádosti některé z nich nebo obou přezkoumán jinými rozhodci. Při podání návrhu na přezkoumání rozhodčího nálezu se postupuje obdobně jako při podání žaloby.

(5) Strana, která se dozví, že je účastníkem řízení před soudem o zrušení rozhodčího nálezu, oznámí tuto skutečnost bez zbytečného odkladu rozhodčímu soudu; současně zašle rozhodčímu soudu opisy všech podání v takovém řízení o zrušení rozhodčího nálezu, které má k dispozici.

(6) Dojde-li ke zrušení rozhodčího nálezu soudem a pravomoc rozhodčího soudu je dána (§ 34 zákona), proběhne nové projednání sporu podle tohoto řádu. Pokud se strany písemně nedohodnou jinak, spor projednají znovu rozhodci zúčastnění na původním projednání sporu, s výjimkou rozhodce, který nebyl ani podle rozhodčí smlouvy, ani jinak povolán k rozhodování, nebo neměl způsobilost být rozhodcem.

K odst. 1

1. Řád Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky byl vydán podle § 19 odst. 4 zákona ČNR č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, stálým rozhodčím soudem, kterým je Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, vedle Burzovního rozhodčího soudu a Rozhodčího soudu při Českomoravské komoditní burze Kladno, a na základě § 13 odst. 2 z. r. ř.

2. Rozhodčí soud je nezávislým orgánem pro rozhodování majetkových sporů nezávislymi a nestrannými rozhodci. Toto postavení Rozhodčího soudu je založeno ustanovením § 19 odst. 1 a 3 zák. ČNR č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, podle předpisů o rozhodčím řízení, protože Statut

RS a Řád RS upravuje způsob řízení a rozhodování, způsob jmenování rozhodců, jejich počet, organizační uspořádání Rozhodčího soudu, sazebník odměn rozhodců, pravidla o nákladech řízení a další otázky související s činností Rozhodčího soudu a jejím ekonomickým zajištěním.

3. Předpisem pro vedení rozhodčího řízení je zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Vzájemný poměr mezi zákonem o rozhodčím řízení a Řádem RS určuje § 59 Řádu RS tak, že v případě, že Řád RS nemá speciální ustanovení, odkazuje ustanovení § 30 z. r. ř. na přiměřené použití zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

4. Platí tak, že řada institutů Řádu RS je založena na civilním řízení soudním, které je upraveno zejména zákonem č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, a jakkoli se rozhodčí řízení u Rozhodčího soudu od svého zahájení až do svého skončení řídí výlučně Řádem RS, ustanovení občanského soudního řádu se přiměřeně použije, je-li v Řádu RS meze. Příslušná ustanovení občanského soudního řádu nelze použít v rozhodčím řízení bez dalšího; přiměřenost použití občanského soudního řádu stanovenou v § 30 z. r. ř. je třeba vykládat ve smyslu rozsudku NS 32 Odo 1528/2005. Z použití termínu „přiměřeně“ v § 30 z. r. ř. vyplývá, že rozhodčí řízení nepodléhá občanskému soudnímu řádu přímo a jeho jednotlivá ustanovení nelze použít v rozhodčím řízení mechanicky. Výraz „přiměřeně“ znamená především zohlednění obecných zásad českého rozhodčího řízení a použití norem občanského soudního řádu pod obecným rámcem zásad českého rozhodčího řízení (tak např. zákon o rozhodčím řízení nestanoví náležitosti rozhodčího nálezu, je proto nutno přiměřeně použít § 157 o. s. ř.). Základní zásadou rozhodčího řízení, která platí i v občanském soudním řízení, je zásada rovnosti stran, zakotvená v § 19 odst. 2 z. r. ř., podle kterého vedou rozhodci rozhodčí řízení tak, aby bez zbytečných formalit a při poskytnutí stejné příležitosti k uplatnění práv všem stranám byl zjištěn skutkový stav věci potřebný pro rozhodnutí sporu. Vzhledem k tomu, že zákon o rozhodčím řízení tuto zásadu nikterak nerozvádí stanovením konkrétních práv účastníků rozhodčího řízení, která nesmí být narušena ve smyslu zachování uvedené zásady, je nutno podle § 30 z. r. ř. použít přiměřeně příslušná ustanovení občanského soudního řádu.

5. Spor, který spadá do pravomoci Rozhodčího soudu, musí být majetkové povahy. Musí jít o majetkový soukromoprávní závazek, vyplývající zejména z převodu závazkového, věcného nebo jiného majetkového práva nebo hodnoty nebo využití práva nebo jiné majetkové hodnoty za úplatu a změnu nebo zánik tohoto vztahu, včetně otázek platnosti, neplatnosti nebo odporovatelnosti daného vztahu. Ustanovení o závazcích, které vznikají ze smluv, se použijí přiměřeně i na závazky vznikající na základě jiných právních skutečností.

6. Například podle usnesení NS 32 Cdo 3163/2011 pokud byla sjednána rozhodčí doložka ve smlouvě o poradenství tak, že se vztahuje nejen na práva vznikající přímo z této smlouvy, nýbrž též na práva s těmito právy související, neumožňuje to dovodit, že tato rozhodčí doložka se vztahuje též na jiný spor, jehož předmětem byl nárok na vydání věci, kterou žalovaná jako kupující převzala na základě kupní smlouvy, od níž žalobkyně odstoupila pro prodlení se zaplacením kupní ceny. Vztahy z kupní smlouvy se vztahy ze smlouvy o poskytování poradenství spolu – samy o sobě – nijak nesusouvějí. Souvislost mezi těmito závazkovými vztahy nezaložila ani skutečnost, že došlo

k započtení vzájemných pohledávek z těchto vztahů. Skutečnost, že posouzení právního vztahu vzniklého ze smlouvy, která obsahuje rozhodčí doložku, je předběžnou otázkou pro posouzení právního vztahu (žalobou uplatněných práv a odpovídajících povinností jeho účastníků) vzniklého z jiné právní skutečnosti, nezakládá mezi těmito právními vztahy souvislost ve smyslu § 2 odst. 4 z. r. ř. V poměrech takové věci to znamená, že obecnému soudu není odňata pravomoc k projednání sporu o vydání věci v důsledku toho, že posouzení otázky, zda žalobkyně účinně odstoupila od kupní smlouvy pro prodlení žalované se zaplacením kupní ceny, závisí na posouzení otázky, zda pohledávka žalobkyně z titulu nároku na zaplacení kupní ceny zanikla započtením vzájemné pohledávky žalované z právního vztahu, jenž vznikl ze smlouvy obsahující rozhodčí doložku, a tudíž především otázky, zda tu vzájemná pohledávka žalované z takového právního vztahu vůbec byla (zda vznikla). Tuto otázku je totiž obecný soud oprávněn posoudit pro své potřeby (předběžně) sám, i když by rozhodnout pro nedostatek pravomoci o této otázce nemohl, obdobně jako mu ustanovení § 135 odst. 2 věty první o. s. ř. přiznává oprávnění posoudit právní otázku jako předběžnou, o níž mají pravomoc rozhodovat jiné orgány.

7. Ve vztahu k výše uvedenému platí obecná úprava § 9 odst. 2 obč. zák., podle kterého se soukromá práva a povinnosti majetkové povahy řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy. Občanský zákoník je základem tuzemského soukromého práva, jsou mu podřízena všechna soukromoprávní ustanovení, byť je obsahují jiné zákony nebo další předpisy. Podle § 592 obč. zák. platí, že majetkové povahy je i opomenutí, kterým dlužník pozbyl majetkové právo nebo kterým jiné osobě vůči sobě vznik, zachování nebo zajištění jejího práva majetkové povahy způsobil. Podle § 1721 obč. zák. má ze závazku věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako na pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit. Plnění, které je předmětem závazku, musí být podle § 1722 obč. zák. majetkové povahy a odpovídat zájmu věřitele, i když tento zájem není jen majetkový. Podle § 1723 odst. 1 obč. zák. závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu, nebo z jiné právní skutečnosti, která je k tomu podle právního řádu způsobilá.

8. Vedle relativních majetkových práv ve smyslu § 1721 obč. zák. (§ 488 zák. č. 40/1964 Sb.), vznikajících mezi dvěma či více vždy individuálně určenými subjekty v daném vztahu existují vztahy absolutní, které taxativně stanoví zákon. Porušení absolutního práva zakládá majetkové právo relativní, například ve smyslu § 2910 obč. zák., když ten, kdo způsobí újmu (porušením absolutního práva), za odčinění újmy odpovídá. Absolutní majetková práva jsou upravena v § 977 obč. zák. Jsou jimi práva věcná (§ 979 a násl. obč. zák.) a právo dědické (§ 1475 a násl. obč. zák.). Výčet těchto práv je uzavřený (tzv. *numerus clausus*), a proto strany nemohou takovou povahu práva sjednat.

9. Stejně platí pro předmět sporů vyplývající z hmotných ustanovení cizího použitelného práva, které mají být projednány před Rozhodčím soudem.

K odst. 2

10. Arbitrabilita sporu, tj. zda se spor týká věci, o níž lze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu a tím založit pravomoc Rozhodčího soudu, vyplývá pro daný spor z platné rozhodčí smlouvy uzavřené mezi stranami, nebo z mezinárodní smlouvy, pokud jde o věc, ve které lze rozhodčí smlouvu uzavřít.

11. Rozhodčí smlouva může být sjednána buď jako (1) smlouva o rozhodci (*compromis*), kdy strany sjednají pravomoc Rozhodčího soudu, pokud již ke sporu došlo, nebo jako (2) rozhodčí doložka (*clause compromissoire*), popř. tzv. neomezený kompromis, kdy se smlouva vztahuje na řešení sporů z vymezeného okruhu právních vztahů, které by mohly mezi účastníky vzniknout, aniž by je omezovala na spory z určitého jediného vztahu. Pro rozhodčí smlouvu je předepsána písemná forma podle § 3 odst. 1 z. r. ř. Rozhodčí smlouvu uzavírají strany této smlouvy, kterými mohou být osoby fyzické (člověk) i právnické (obchodní korporace, jinak ve smyslu § 15 a násl. obč. zák.), přičemž s osobou je spojena kategorie právní osobnosti (*personnalité juridique, juridical personality, Rechtspersönlichkeit, rechtspersoonli[j]kheid* apod.). Přestože základní ustanovení o právní osobnosti je společné, občanský zákoník rozlišuje různý charakter právní osobnosti člověka a právnických osob. Nicméně v rozhodčím řízení platí, že strany jsou si zásadně v řízení rovný.

12. Rozhodčí doložka (rozhodčí smlouva) se řadí mezi dvoustranné (případně vícestranné) právní úkony, resp. právní jednání (srov. § 34 zák. č. 40/1964 Sb., resp. § 545 obč. zák.); její platnost ve smyslu § 106 odst. 1 o. s. ř. je tak třeba posuzovat jak z hlediska obecných požadavků na právní jednání, tak z pohledu dalších náležitostí stanovených zákonem o rozhodčím řízení, který institut rozhodčí smlouvy upravuje.

13. Rozhodčí smlouva se řídí ustanovením § 3 odst. 1 věty první z. r. ř., podle kterého musí být uzavřena písemně, jinak je neplatná. Písemná forma je zachována, je-li sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly, tedy i prostřednictvím e-mailu. Nicméně lze jen doporučit, aby projevy stran a zejména podpisy osob, které rozhodčí smlouvu uzavřely, byly na jedné listině, a pokud tvoří rozhodčí smlouva součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní, k níž se rozhodčí doložka vztahuje, aby rozhodčí doložka byla vždy nad podpisy stran smlouvy. Pro spotřebitelské spory stanoví § 3 odst. 3 z. r. ř. kogentní podmínku platnosti, že rozhodčí smlouva pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv musí být sjednána samostatně, nikoliv jako součást podmínek, jimiž se řídí smlouva hlavní. Protože taková rozhodčí doložka musí podle § 3 odst. 5 z. r. ř. obsahovat pravdivé, přesné a úplné informace, které jsou v tomto ustanovení vyjmenovány, je tato povinnost v plném rozsahu splněna odkazem na Řád RS.

14. Jinak platí, že rozhodčí smlouva je platně sjednána i tehdy, jestliže písemný návrh hlavní smlouvy s rozhodčí doložkou byl druhou stranou přijat způsobem, z něhož je patrný její souhlas s obsahem rozhodčí smlouvy.

15. Rozhodčí smlouva je vždy smlouvou samostatnou, nezávislou na smlouvě hlavní.

16. I pokud je rozhodčí smlouva součástí smlouvy hlavní, má každá ze smluv zcela samostatnou platnost. Neplatnost jedné smlouvy nezakládá neplatnost smlouvy druhé.

17. Platná rozhodčí smlouva váže výslovně podle § 2 odst. 5 z. r. ř. také právní nástupce účastníků, ať již jde o sukcesi univerzální, nebo singulární.

18. Pokud účastníky rozhodčího řízení nejsou výlučně tuzemské subjekty, které v rozhodčím řízení řeší především otázky z tuzemského obchodního styku, platí pro oblast mezinárodního obchodního styku uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu podle použitelné mezinárodní úpravy, v první řadě na základě Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů (vyhl. č. 74/1959 Sb.) přijaté v roce 1958 v New Yorku (dále

jen „Newyorská úmluva“), která je součástí českého právního řádu a kterou je vedle České republiky v současnosti vázáno 153 států (viz http://www.uncitral.org/uncitral/en/uncitral_texts/arbitration/NYConvention_status.html). Kromě toho je Česká republika vázána i Ženevským protokolem o doložkách o rozsudím z roku 1923 (č. 191/1931 Sb.) a Ženevskou úmluvou o vykonatelnosti cizích rozhodčích výroků (č. 192/1931 Sb.), vedle Evropské úmluvy o mezinárodní obchodní arbitráži (vyhl. č. 176/1964 Sb.) přijaté v roce 1961 v Ženevě, kterou vypracovala Evropská hospodářská komise OSN (UNECE). Význam této úmluvy je oproti Newyorské úmluvě menší, protože počet smluvních stran nedosahuje počtu států vázaných Newyorskou úmluvou. Vztah Evropské úmluvy o mezinárodní obchodní arbitráži k Newyorské úmluvě o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů vyplývá z čl. X odst. 7 Evropské úmluvy o mezinárodní obchodní arbitráži, podle kterého se ustanovení této úmluvy nedotýkají platnosti mnohostranných nebo dvoustranných dohod týkajících se arbitráže, které smluvní státy již uzavřely nebo uzavřou.

19. Protože odnětí sporu z pravomoci obecných tuzemských soudů ve prospěch Rozhodčího soudu i ve věcech s mezinárodním prvkem je založeno na platné rozhodčí smlouvě, je nezbytné, aby rozhodčí smlouva splňovala nejen podmínky tuzemského právního řádu, ale aby byla uzavřena stranami požívajícími právní subjektivitu podle národního statutu. Platí zde ustanovení § 29 odst. 1 a 2 z. m. p. s., že u fyzické osoby se řídí právní osobnost a svéprávnost právním řádem státu, v němž má osoba obvyklý pobyt, nestanoví-li zákon něco jiného, přičemž stačí, jestliže fyzická osoba činící právní jednání je k němu způsobilá podle právního řádu platného v místě, v němž fyzická osoba právní jednání činí. Podle § 30 odst. 1 a 2 z. m. p. s. se právní osobnost právnické osoby a způsobilost jiné než fyzické osoby řídí právním řádem státu, podle něhož vznikla. Stejným právním řádem se řídí i to, kdo za osobu jako její orgán jedná, jakož i její zánik, přičemž pro vázanost takové osoby z běžných jednání stačí, je-li k nim způsobilá podle právního řádu platného v místě, v němž bylo takové jednání učiněno.

20. Právní režim tzv. ostatních náležitostí rozhodčí smlouvy je v rámci zákona o rozhodčím řízení závislý na tom, že rozhodčí nález je vydán v tuzemsku. Ustanovení § 117 odst. 1 z. m. p. s. stanoví, že se přípustnost rozhodčí smlouvy posuzuje podle českého právního řádu; ostatní náležitosti rozhodčí smlouvy se posuzují podle právního řádu státu, v němž má být rozhodčí nález vydán. Pokud je tedy vydán podle Řádu RS Rozhodčím soudem, řídí se podle zák. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Stejně tak ustanovení § 117 odst. 2 z. m. p. s. stanoví, že pro formu rozhodčí smlouvy podle Řádu RS platí český právní řád, pro ostatní náležitosti rozhodčí smlouvy postačí, pokud bylo učiněno zadost právnímu řádu místa nebo míst, kde došlo k projevu vůle.

21. Současně je třeba z hlediska výkonu rozhodčího nálezu vycházet z kolizní normy obsažené v čl. V odst. 1 písm. a) Newyorské úmluvy, že se platnost rozhodčí smlouvy posuzuje podle právního řádu, kde byl rozhodčí nález vydán.

22. Rozhodčí smlouva ve formě rozhodčí doložky se může týkat buď veškerých sporů, které mohou vyplývat z dané smlouvy, včetně sporů ze vztahů se smlouvou souvisejících, jakož i otázky platnosti či neplatnosti smlouvy, anebo může být omezena pouze na určitý okruh vztahů a tím zúžit jinak danou arbitrabilitu sporu v rozhodčím řízení. Řešení sporu v rámci rozhodčího řízení se tak může omezit na spory týkající se např. sporů o výši

náhrady způsobené újmy. Pokud je rozhodčí smlouva uzavřena k řešení již existujícího sporu nebo sporů, tedy jako smlouva o rozhodci, pak je nutné vymezení sporu.

23. Doporučené znění rozhodčí doložky na základě Řádu RS zní:

„Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle jeho řádu třemi rozhodci (jedním rozhodcem).“

24. U všech majetkových sporů platí negativní omezení pravomoci Rozhodčího soudu podle § 2 odst. 1 z. r. ř., takže před Rozhodčím soudem nemohou být rozhodovány spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí a incidenční spory, k jejichž projednání a rozhodnutí by jinak byla dána pravomoc soudu nebo o nichž to stanoví zvláštní zákon.

25. Pokud jde o spory vyloučené z titulu výkonu rozhodnutí, jde o řízení upravené v § 251 a násl. o. s. ř., které směřuje k nucenému splnění povinností uložených rozhodčím nálezem, rozsudkem, usnesením, platebním rozkazem a platebním směnečným rozkazem, tedy povinnosti něco dát, konat, něčeho se zdržet, něco strpět nebo konat (*dare, facere, omittere et pati*). Vedle toho se splnění pravomocného titulu lze domáhat i podle zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, v řízení exekučním. Takovou exekuci jsou pověřeni soudní exekutoři, působící podle tohoto zákona. Nicméně ani tento způsob řízení nepodléhá arbitrabilitě Rozhodčího soudu.

26. Spory vyloučené z titulu incidenčního řízení jsou zejména spory tzv. incidenční, vedle ostatních, vymezených v § 1 insolvenčního zákona, kdy jde o (a) řešení úpadku a hrozícího úpadku dlužníka soudním řízením některým ze stanovených způsobů tak, aby došlo k uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem nebo hrozícím úpadkem a k co nejvyššímu a zásadně poměrnému uspokojení dlužníkových věřitelů, a o (b) oddlužení dlužníka. Nicméně zde platí, že rozhodčí doložka váže insolvenčního správce, který může na jejím základě vést rozhodčí řízení.

27. Z usnesení NS 29 Odo 1051/2004 vyplývá, že podle standardního výkladu těchto ustanovení podávaného soudní praxí (srov. např. stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 17. 6. 1998, Cpnj 19/98, uveřejněné pod číslem 52/1998 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, body XXV. až XXII. stanoviska, rozsudek Nejvyššího soudu uveřejněný pod číslem 19/2005 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 10. 2001, sp. zn. 29 Odo 74/2001, uveřejněné v časopise Soudní judikatura číslo 4, ročník 2002, pod číslem 73) skutečnost, že na správce konkursní podstaty přechází prohlášením konkursu oprávnění nakládat s majetkem podstaty, opravňuje správce konkursní podstaty také k výkonu práv ze smluv uzavřených úpadcem před prohlášením konkursu. Z uvedeného vyplývá, že prohlášením konkursu na majetek P. N. přešla na správce jeho konkursní podstaty též práva založená úpadci smlouvou o půjčce a o zřízení zástavního práva, kterou pozdější úpadce uzavřel se žalovaným dne 21. 1. 1998. Současně je správce konkursní podstaty pro účely vymáhání nároků úpadce z této smlouvy vázán též stranami sjednanou rozhodčí doložkou. Názor, podle kterého se na správce konkursní podstaty tato doložka nevztahuje, je ve světle podaného výkladu zjevně nesprávný. Řízení před rozhodcem, jehož by se za dané situace účastnil správce konkursní podstaty jednajícím svým jménem „na vrub“ majetkové podstaty úpadce [který před prohlášením konkursu rozhodčí doložku ve smyslu § 2 odst. 3

písm. b) z. r. ř. sjednal], nebrání žádné ustanovení zákona o rozhodčím řízení (o případ podle § 2 odst. 1 z. r. ř. nejde a dle § 2 odst. 5 z. r. ř. správce konkursní podstaty z vázanosti rozhodčí smlouvou uzavřenou dlužníkem před prohlášením konkursu nevylučuje).

28. Rozhodčí smlouvu lze platně uzavřít pouze tehdy, jestliže strany mohou o předmětu sporu uzavřít smír, přičemž zákon výslovně odkazuje na ustanovení § 99 o. s. ř. Spor vyplývající z nájemní smlouvy, stejně jako spor o vyklizení nemovitosti je arbitrovatelný, protože je majetkové povahy a lze o předmětu sporu uzavřít smír.

29. Povaha věci připouští uzavření smíru zpravidla ve věcech, v nichž jsou účastníci v typickém dvoustranném poměru, jestliže hmotněprávní úprava nevylučuje, aby si mezi sebou upravili právní vztahy dispozitivními úkony. Z uvedeného vyplývá, že povahou věci je vyloučeno uzavřít smír zejména ve věcech, v nichž lze zahájit řízení i bez návrhu (§ 13 z. ř. s.); ve věcech, v nichž se rozhoduje o osobním stavu [§ 80 písm. a) o. s. ř.], a ve věcech, v nichž hmotné právo nepřipouští vyřízení věci dohodou účastníků právního vztahu (viz DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200 občanského soudního řádu. Komentář*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 643).

30. Ve smyslu judikatury obecných soudů platí, že skutečnost, že určité soudní (ergo rozhodčí) řízení má povahu tzv. řízení nesporného, bez dalšího neznámá, že v něm nelze uzavřít smír (ani sjednat rozhodčí doložku), neboť pro posouzení této otázky je rozhodná povaha uplatněného nároku (srov. § 99 odst. 1 o. s. ř.), nikoliv obecná povaha řízení jako takového. Povaha řízení (tj. zda jde o tzv. řízení sporné či řízení nesporné) není sama o sobě pro závěr o arbitrabilitě věci nijak určující. Podle § 99 odst. 1 věty první o. s. ř. platí, že připouští-li to povaha věci, mohou účastníci skončit řízení soudním smírem.

31. Příkladem je řízení podle § 85 písm. a) z. ř. s. (jde-li o „spor“ ze smlouvy, jíž se převádí obchodní podíl společníka), jež spadá s ohledem na výslovné znění § 200e odst. 1 ve spojení s § 120 odst. 2 o. s. ř. mezi tzv. řízení nesporná. Tato skutečnost však sama o sobě neznámá, že v daných řízeních nelze uzavřít smír (ani sjednat rozhodčí doložku). Smír lze uzavřít i ve věcech o určení, zda tu právní vztah nebo právo je či není [přiměřeně ve smyslu § 80 písm. c) o. s. ř.]. Pro možnost uzavření soudního smíru jsou rozhodující pouze podmínky jeho přípustnosti (konkretizované pro danou věc). Podle názoru Nejvyššího soudu jsou splněny všechny podmínky pro možnost uzavřít smír (a tedy i sjednat rozhodčí doložku) též ve „sporu“ ze smlouvy, jíž se převádí obchodní podíl společníka; předmětem řízení je majetkový nárok, který hmotněprávní úprava z volné dispozice účastníků nijak nevylučuje (účastníci mohou mezi sebou upravit dané právní vztahy dispozitivními právními úkony, tedy též vyřídit věc dohodou), přičemž nejde o řízení, které lze zahájit i bez návrhu, ani o řízení, v němž se rozhoduje o osobním stavu (o řízení v tzv. statusových věcech obchodních společností nejde).

32. Pokud je pravomoc Rozhodčího soudu založena mezinárodní úmluvou, pak je arbitrabilita dána tímto mezinárodním instrumentem. Jde o případ založení pravomoci Rozhodčího soudu na základě ujednání subjektů mezinárodního práva veřejného, kterými jsou především státy, např. v úmluvě o podpoře a ochraně investic (viz např. čl. 8 sdělení č. 200/1990 Sb., Dohoda mezi Českou Republikou a Maďarskou republikou o podpoře a vzájemné ochraně investic), která může obsahovat rozhodčí doložku ze sporu z investic ve prospěch pravomoci Rozhodčího soudu. Jde buď o dvoustranné

mezistátní dohody, anebo o vícestranné dohody států, kterými je založena pravomoc Rozhodčího soudu.

33. Pro rozhodčí smlouvu je předepsána písemná forma podle § 3 odst. 1 z. r. ř. pod sankcí neplatnosti. Písemná forma je zachována, je-li sjednána telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení jejich obsahu a určení osob, které rozhodčí smlouvu sjednaly, tedy i prostřednictvím e-mailu.

34. Připomeňme ještě rozsudek sp. zn. 32 Odo 977/2005, ve kterém Nejvyšší soud dovodil: Při posuzování důvodnosti námitky dovolatele o neplatnosti sjednané rozhodčí doložky pro neexistenci písemného souhlasu rozhodce s přijetím funkce vyšel soud z požadavků zákona na náležitosti rozhodčí doložky (rozhodčí smlouvy). Jestliže jak obecná právní norma, tj. občanský soudní řád, tak ani speciální právní předpis, tj. zákon o rozhodčím řízení, nevymezují úkon písemného přijetí funkce rozhodce jako součást či náležitost rozhodčí smlouvy, nemůže mít případná neexistence takového úkonu na platnost rozhodčí smlouvy jakýkoliv vliv. Úkon přijetí funkce rozhodce je tak možné zařadit mezi další úkony potřebné k tomu, aby rozhodčí řízení bylo zahájeno, není však v žádném případě podmínkou platnosti rozhodčí smlouvy, neboť právní předpis platnost rozhodčí smlouvy na takový úkon neváže.

K odst. 3

35. Ustanovení § 1 odst. 3 umožňuje, aby rozhodčí smlouva byla uzavřena i konkludentním jednáním žalované strany v rozhodčím řízení vedeném před Rozhodčím soudem, tím, že odpoví meritorně na žalobu, aniž by namítla nedostatek pravomoci Rozhodčího soudu. V takovém případě se má za to, že se dobrovolně podrobila rozhodčímu řízení před Rozhodčím soudem. Toto ustanovení vede k tomu, že věc může být rozhodnuta před Rozhodčím soudem, pokud žalovaná strana podá žalobní odpověď, aniž by namítla nedostatek pravomoci Rozhodčího soudu. Pokud tedy nejde o spotřebitelský spor, je možné, že se žalovaný pustí do projednávání sporu před Rozhodčím soudem bez dalšího. Pokud tedy žalovaný např. uvede, že žádá o prodloužení lhůty k předložení žalobní odpovědi a k označení důkazů, ale současně uvede, že „již nyní“ neuznává nárok uplatněný žalobou, a to ani z části, neboť jej považuje za neoprávněný atd., pak takový procesní projev znamená, že se do projednání sporu pustil. Jde plně o dispoziční oprávnění účastníka řízení, protože Rozhodčí soud není v tomto případě *ex officio* povinen věc zkoumat. Rozhodčí soud vznesenou námitku zamítne usnesením z důvodu její nečasnosti. Nicméně nejde z tohoto důvodu o rozhodnutí o odmítnutí námitky, nýbrž o její zamítnutí, jak přikazuje § 25 odst. 2 ve spojení s § 1 odst. 4. Jde o pravidlo, které na první pohled jakoby nahrazuje nedostatek písemné formy rozhodčí smlouvy. Vzhledem k tomu, že strany činí zpravidla žalobní odpověď ve formě písemného podání, je předepsaná písemnost uzavření rozhodčí smlouvy dodržena, když podpis žalobní odpovědi oprávněnou osobou lze předpokládat. I v případě, že se strana pustí do projednání sporu přednesem učiněným při ústním jednání, je forma písemnosti stvrzena podpisem zápisu o ústním jednání.

36. Rozhodčí soud však vždy nejprve musí samostatně posoudit platnost a účinnost rozhodčí smlouvy, jinak ve smyslu § 1 odst. 3 ve spojení s § 25 odst. 1, bez ohledu na platnost smlouvy hlavní. Tak je nutné, aby Rozhodčí soud před otázkami hmotněprávními nejprve vyhodnotil a případně rozhodl otázky pravomoci, tedy svoji pravomoc dle